

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 44 กำหนดให้ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการสภาการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้ง ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคลากร และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการสภาการศึกษาเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษาและเลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไว้เป็นการ เฉพาะให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงาน ที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาภายใต้หลักการ บริหารงานการศึกษา (1) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณ และการดำเนินการทางงบประมาณของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษารวมตลอดถึงหลักการการให้สถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามี อำนาจทำนิติกรรมสัญญาในวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติแล้ว (2) หลักเกณฑ์การพิจารณา ความคิดความชอบการพัฒนาและดำเนินการทางวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดย สัมพันธ์กับแนวทางที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา. 2546 : 16)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษามาตรา 9 (2) ได้คำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจและ จัดสรรอำนาจหน้าที่ในแต่ละระดับขององค์กร ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนสามารถปรับปรุง คุณภาพ และจัดการศึกษาที่สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังให้สถานศึกษา

สามารถบริหารควบคุมทรัพยากรที่มีข้อจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพ และมาตรา 39 ให้กระทรวง
กระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน
บุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีความ
อิสระและมีความคล่องตัวในการตัดสินใจการบริหารในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน
ทั้งด้านหลักสูตร การเงิน งบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป โดย
ระบบการมีส่วนร่วมจึงสอดคล้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นการบริหาร
โรงเรียนด้วยตนเองให้เป็นไปตามความต้องการตามความจำเป็นของโรงเรียน คณะกรรมการ
โรงเรียนมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการ
แก้ปัญหา และการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อ
การพัฒนาโรงเรียนของตนเป็นหลักสำคัญอย่างมีคุณภาพ (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 1-9)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 18 กำหนดให้
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่
เลขานุการของคณะกรรมการ โดยมีหน้าที่ (1) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือ
ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษารวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อ
คณะกรรมการ(2) สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการในเขต
พื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (3) วิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการ
เรียนรู้ของคนพิการ และมาตรา 20 กำหนดให้สถานศึกษาเฉพาะความพิการของรัฐมีหน้าที่จัด
การศึกษาตามภารกิจแก่คนพิการโดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลการบริหารศึกษาเป็นการจัด
การศึกษาที่ให้โอกาส สิทธิ ความเสมอภาคและมีคุณภาพ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
2554 : 2)

การที่จะให้การศึกษาของชาติดำเนินการไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นั้น จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษารั้งใหญ่
โดยปรับระบบการศึกษาใหม่ให้เรียกว่า การปฏิรูปการศึกษาซึ่งเป็นภารกิจสำคัญและยิ่งใหญ่ที่
ทุกคน ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรจะต้องร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยตัดสินใจ เนื่องจากเป็น
กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงแหล่งทางวัฒนธรรมทั้งเชิงความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติ ซึ่ง
ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและสถานะการเป็นผู้นำในการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การ
บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาด้วยการเปลี่ยน

อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละ โรงเรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป โดยเป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและชุมชน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะต้องนำมาใช้ในการจัดการศึกษาของไทยตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชน (จอมพงศ์ มงคลวนิช. 2555 : 10-11)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระจายอำนาจทางการศึกษาและลดการควบคุมโรงเรียนจากส่วนกลางลง โดยให้ความสำคัญกับคณะกรรมการโรงเรียน จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนให้มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของโรงเรียน ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในระดับโรงเรียนไม่ใช่มีแต่ผู้บริหารเท่านั้น ยังมีตัวแทนคณะครูและผู้ปกครองร่วมด้วย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเป็นกลยุทธ์ของการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาคนในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทำให้โรงเรียนและชุมชนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (อุทัย บุญประเสริฐ อ้างอิงมาจาก ชีระ รุญเจริญ. 2553 : 53)

กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการสร้างความรู้ด้านการปฏิรูปด้านการศึกษา การกระจายอำนาจ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารโรงเรียน และเน้นรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ได้มีการทำวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อมาสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวอย่างกว้างขวาง

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนพิการมีโรงเรียนเฉพาะความพิการทั้งหมด 43 แห่ง โดยในแต่ละแห่งจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความพิการมากกว่า 1 ประเภท เช่น บางแห่งจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความบกพร่องทางการได้ยิน บางแห่งมีผู้เรียนออทิสติก ไปพร้อมกับผู้เรียนที่พิการประเภทอื่นๆ ซึ่งสถานศึกษาดังกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ บางแห่งอยู่ใกล้ชุมชน บางแห่งอยู่ห่างไกลชุมชน ดังนั้นยุทธศาสตร์ในการเร่งรัดประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพิ่ม โอกาสให้คนพิการได้รับบริการทางการศึกษา พัฒนาหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลให้เหมาะสม

สำหรับคนพิการ พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการ นอกจากนี้ยังได้กำหนดสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนในอุดมคติ โดยส่งเสริมสถานศึกษาให้มีศักยภาพเข้มแข็งในการจัดการบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างมืออาชีพ ครูผู้สอนในสถานศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครบถ้วนสมบูรณ์ และนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากการติดตามประเมินผลการนิเทศภายในของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในประเด็นการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เมื่อปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สามารถสรุปประเด็นที่มีปัญหาในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารยังมีความเข้าใจเรื่อง การมีส่วนร่วมของเอกชน และองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นต่อการจัดการศึกษา ระบบงบประมาณ การเงิน การบัญชี และตรวจสอบและระบบประเมินน้อยเกินไป 2) โรงเรียนบางแห่งผู้บริหารและบุคลากรยังไม่มีความเข้าใจ เรื่อง การกระจายอำนาจที่ตรงกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในทางความคิด เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติ 3) ครูและชุมชน ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) 4) ผู้ปกครองและชุมชน ยังไม่ให้ความสนใจและไม่เข้าใจการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5) การปรับเปลี่ยน โครงสร้างการบริหารจากวัฒนธรรม สั่งการจากแบบอดีตมาสู่วัฒนธรรมการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ ทำให้การนำการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไปสู่การปฏิบัติต้องใช้เวลาที่จะให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียเข้าใจ 6) ผู้ปกครองนักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนบางครั้งไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นได้ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2554 : 15)

ผู้วิจัยในฐานะคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการมีความเห็นว่า การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหาร โรงเรียนในภาพขององค์กรร่วม คือ การมอง โรงเรียนทั้งระบบว่าจะต้องให้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นจนถึงเกณฑ์ที่กำหนด ผู้บริหาร โรงเรียนจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และการมีส่วนร่วมของ

ทุกฝ่ายบนพื้นฐานที่มีศักยภาพเป็นหลัก โดยผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองให้มีลักษณะเป็น
 ผู้สนับสนุน เปิดโอกาสให้ทุกคนทำงานร่วมกัน ทั้งให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
 กำหนดนโยบายและร่วมปฏิบัติงาน การบริหารโรงเรียนในลักษณะนี้มีความละเอียดอ่อนและ
 ต้องการความเข้าใจร่วมกัน สร้างกัลยาณมิตรร่วมกันในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม สร้าง
 ระบบกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเพื่อวิเคราะห์
 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามกรอบ
 แนวคิด 10 หลักการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืน
 อำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล
 6) หลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 7) หลักการการพัฒนาทั้งระบบ 8) หลักการความ
 รับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 9) หลักการการบริหารจัดการที่ดี 10) หลักการด้านความหลากหลาย
 ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความ
 พิการ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารการศึกษา
 ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้เกิดประโยชน์
 สูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนเฉพาะความพิการ ใน
 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับใด
2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเฉพาะ
 ความพิการ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์
 ประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา และภูมิภาคที่โรงเรียนตั้งอยู่ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเฉพาะความ
 พิการ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ ประเภท
 ของโรงเรียนที่จัดการศึกษา และภูมิภาคที่โรงเรียนตั้งอยู่

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ในสังกัด
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีผลการปฏิบัติแตกต่างกัน
2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเฉพาะ
ความพิการ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์
ประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา และภูมิภาคที่โรงเรียนตั้งอยู่มีผลการปฏิบัติแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำนวน 10
หลักการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัด
การศึกษาให้ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 6)
หลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 7) หลักการการพัฒนาทั้งระบบ 8) หลักการความรับผิดชอบ
ที่ตรวจสอบได้ 9) หลักการการบริหารจัดการที่ดี 10) หลักการด้านความหลากหลาย ในงาน
วิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ
ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
1. สถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 2) ผู้บริหาร 3) ครูผู้สอน 2. ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5-10 ปี 3) 11-15 ปี 4) 16-20 ปี 5) มากกว่า 20 ปี 3. ประเภทความพิการที่จัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) ความบกพร่องทางการได้ยิน 2) ความบกพร่องทางสติปัญญา 3) ความบกพร่องทางการได้ยินและบกพร่องทางสติปัญญา 4) ความบกพร่องทางการเห็น 5) ความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 4. ภูมิภาคที่โรงเรียนตั้งอยู่ ได้แก่ 1) ภาคเหนือ 2) ภาคใต้ 3) ภาคกลาง 4) ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 5) ภาคตะวันออก 6) ภาคตะวันตก	สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ทั้ง 10 หลักการ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 6) หลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 7) หลักการการพัฒนาทั้งระบบ 8) หลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 9) หลักการการบริหารจัดการที่ดี 10) หลักการด้านความหลากหลาย ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งหมด 43 โรงเรียน จำนวน 2,182 คน จำแนกเป็น ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 43 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 43 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,096 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยทำการเปิดตารางสุ่มส่วนกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608 อ้างอิงมาจาก สมบัติ ท้ายเรือ คำ. 2553 : 50) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน จำแนกเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 37 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 37 คน และครูผู้สอน จำนวน 324 คน

1.2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ได้แก่ ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 37 โรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 37 คน

2. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัย เดือน พฤศจิกายน 2555 – มีนาคม 2556

3. สถานที่วิจัย

โรงเรียนเฉพาะความพิการที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 43 โรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพ หมายถึง ภาวะปัจจุบันในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง ระบบและกระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยเน้นหลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง หลักการคืนอำนาจให้ประชาชน หลักการบริหารจัดการที่ดี และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. โรงเรียนเฉพาะความพิการ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการเห็น และบกพร่องทั้งทางร่างกายหรือสุขภาพ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป-กลับ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล โรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ ให้กับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
5. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง กรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
6. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
7. ครูผู้สอน หมายถึง รองผู้อำนวยการ และผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
8. หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้สามารถตัดสินใจดำเนินการ ได้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนได้มีคุณภาพสูงสุดในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
9. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิด โอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
10. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หมายถึง เป็นการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชน ได้จัดการศึกษา โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุม องค์กรชุมชน สถานประกอบการ มีสิทธิ์ในการจัดการศึกษาได้ หรือด้วยการมีตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ไปร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

11. หลักการบริหารตนเอง หมายถึง การบริหาร โดยส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วให้สถานศึกษาได้มีระบบการบริหารด้วยตนเอง มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทางด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพ ความพร้อม และสถานการณ์ของแต่ละสถานศึกษา สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคลในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

12. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายชาติในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

13. หลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หมายถึง การบริหารจัดการที่มีภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

14. หลักการพัฒนาทั้งระบบ หมายถึง การปรับทั้งเรื่อง โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุนในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

15. หลักการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ หมายถึง โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

16. หลักการบริหารจัดการที่ดี หมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพร้อมรับการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพตามมาตรฐานในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงาน

วิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเฉพาะความพิการ
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

17. หลักการด้านความหลากหลาย หมายถึง การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยึด
ทฤษฎีการบริหารที่แตกต่างไปจากเดิมในขอบข่ายหน้าที่และภาระงาน ในงานวิชาการ งาน
งบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไปของ โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ

18. งานวิชาการ หมายถึง ภารกิจในการบริหาร โรงเรียนเฉพาะความพิการในงาน
หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร งานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานนิเทศงานวิชาการ
งานสื่อและเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ของโรงเรียนเฉพาะความ
พิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

19. งานบุคลากร หมายถึง ภารกิจในการบริหาร โรงเรียนเฉพาะความพิการในการ
เสนอขออัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากร การสรรหาและคัดเลือก
บุคลากร การพัฒนาครูและบุคลากร การให้ประโยชน์ตอบแทนและดำเนินการทางวินัยแก่ครู
และบุคลากร การระดมและสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลและองค์กร ของโรงเรียนเฉพาะ
ความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

20. งานงบประมาณ หมายถึง ภารกิจในการบริหาร โรงเรียนเฉพาะความพิการใน
ระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานและสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ การระดมทรัพยากรและ
การลงทุนจากแหล่งต่างๆ การออกระเบียบการใช้เงินรายได้ การบริหารงบประมาณ สิ้นทรัพย์
และรายได้ และการรายงานการใช้เงินต่อต้นสังกัดของ โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ

21. งานบริหารทั่วไป หมายถึง ภารกิจในการบริหาร โรงเรียนเฉพาะความพิการใน
ระบบการบริหารงานธุรการ การพัสดุ งานอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์ การสร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น การตรวจสอบความถูกต้อง โปร่งใส ในการบริหารจัดการงาน
ธุรการ การเงิน และบัญชี การพัสดุ งานอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์ และแผนพัฒนา
สถานศึกษาของ โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารหรือผู้สนใจเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ของโรงเรียนเฉพาะความพิการได้อย่างมีคุณภาพ

2. ข้อมูลจากงานวิจัยนี้ เมื่อผู้บริหารหรือผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์และปรับปรุงใช้ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป จะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผลของการเปรียบเทียบและปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาจะเป็นข้อมูลและแนวทางแก่ผู้บริหารหรือผู้สนใจ ใช้ในการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY